

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-2-85 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 05-77/1041-292
Karar Tarihi : 1.11.2005

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ,
Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, M. Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER : Ali ARIÖZ, Bayram Ali GEÇGİL

C. ŞİKAYET EDEN : Özcan GÜNERGÖK
Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. Hukuk
Müşavirliği İş Kuleleri/Kule 3 4. Levent İstanbul

**D. HAKKINDA
ÖNARAŞTIRMA
YAPILANLAR** : Digital Platform İletişim Hizmetleri A.Ş.
Yıldız Caddesi No:34 Polat Tower Beşiktaş/İstanbul

E. DOSYA KONUSU : Digital Platform İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin hakim
durumunu kötüye kullandığı iddiası

F. İDDİALARIN ÖZETİ : Kurum kayıtlarına intikal eden dilekçede şikayetçi
tarafından;

- Digital Platform İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin (Digitürk) Turkcell Süper Ligi müsabakalarının naklen yayın hakları konusunda tekel konumunda olduğu,
- Digitürk'ün yalnızca maç yayınlarını içeren paketi olan Lig TV'ye abone olduğu ve Vestel marka uydu alıcısı kullanmakta olduğu, ancak bu marka alıcının kalitesinden memnun olunmamasından dolayı Next&Next Star marka uydu alıcısı kullanmak istediği, bu durum yayıncı kuruluşa iletildiğinde yayıncı kuruluşun alıcıya takılan Lig TV kartının kullanılabilmesi için gerekli bir arabirim niteliğinde olan modülü satmayı reddettiği, başka marka bir uydu alıcısı ile yayınları izlemek isteniliyorsa mevcut aboneliğin iptal edilip yeniden abonelik, kart ve aktivasyon bedeli ödenerek modül alınabileceğinin söylendiği,

05-77/1041-292

- Hali hazırda yasal abone olan bir kişiye tek başına modül satılmamasının, modül satışının kart ve abonelikte birlikte paket halinde satılmasının ve abonenin buna zorlanmasının hukuken kabul edilemez olduğu,
- Digitürk'ün tutumunun "hangi marka alıcı ile izlemeye başlamışsanız onunla devam edin" şeklinde olduğu ve burada bahsi geçen markaların Vestel ve Bosch'tan ibaret olduğu, şikayet konusu durumun bu iki marka ile diğer markalar arasındaki rekabeti sınırlandırdığı ve bu iki marka alıcıyla aboneliğe başlayan tüketicilerin daha sonra diğer markalara geçişinin engellendiği

iddia edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 29.8.2005 tarih ve 510 sayılı sayı ile intikal eden başvuru üzerine düzenlenen 15.9.2005 tarih ve 2005-2-85/İİ-05-AA sayılı Bilgi Notu Rekabet Kurulu'nun 22.9.2005 tarih ve 05-59/884-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti amacıyla Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca yazıcı üretimi ve dağıtımı yapan firmalar hakkında 15.4.2004 tarih ve 04-26/309-M sayılı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 25.10.2005 tarih, 2005-2-85//ÖA-05-A.A. sayılı Önaraştırma Raporu, 28.10.2005 tarih ve REK.0.06.00.00-110/147 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-77 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Önaraştırma Raporu'nda, yerinde inceleme sırasında teşebbüslerde yapılan inceleme ve görüşmeler neticesinde,

i. Digitürk'ün, Vestel ve Bosch marka alıcı kullanan ve yeni bir alıcıya geçmek isteyen abonelere, modül satışını yeniden abone olma şartına bağlamaksızın gerçekleştirdiği, bu nedenle Vestel ve Bosch markalı alıcılardan başka marka alıcılara geçişin zorlaştırılarak rekabetin bu iki marka lehine sınırlandırılması durumunun söz konusu olmadığı,

ii. Yeniden abone olma zorunluluğunun yalnızca, yayın izlemek için gerekli olan alıcı, modül, kart gibi teçhizatların Digitürk tarafından aboneye bedelsiz olarak verilen abonelik modelinden, modüllü aboneliğe geçişte bulunduğu,

iii. Bunun nedeninin ilk tip abonelikte, kullanıcıların Digitürk tarafından bedelsiz verilen cihazları kullanmaları olduğu, abonelik tipi değiştiğinde, kullanıcının kart ve modül bedelini Digitürk'e ödemek durumunda olduğu,

iv. Dolayısıyla Digital Platform İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin Turkcell Super Ligi naklen yayın piyasasında yayınlarına abone olan tüketicilerin yayın izlenmesi için gerekli olan cihaz değiştirilmek istendiğinde abonelik yenilemek ve tekrar abonelik bedeli tahakkuk ettirmek suretiyle hakim durumunu kötüye kullandığı iddiasına yönelik bir tespitle bulunulamayacağı

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. Sektöre İlişkin Genel Bilgiler

Dijital yayıncılık analog yayıncılıktan farklı olarak ses görüntü ve her türlü bilginin 1 ve 0'lardan oluşan serilere çevrilmesi (kodlanması) yoluyla yapılmaktadır. Bu sistemde her türlü veri, hem karasal vericiler hem kablo hem de uydu üzerinden yüksek kalite ve hızda iletilebilmektedir. Bu sistem aynı frekans aralığında (spektrum) analog sisteme göre daha çok verinin (yayının) iletilebilmesine imkan tanımakla birlikte iletimin analog yayından farklı olarak çift yönlü yapılabilmesine, dolayısıyla interaktif hizmetlerin sunulabilmesine zemin hazırlamaktadır.

Mevcut durumda analog yayın yapan birçok televizyon kanalı aynı zamanda dijital yayın da yapmaktadırlar. Ancak şu anda kullanılmakta olan televizyonlar sadece analog yayınları alabilecek şekilde üretilmiş olduğundan, dijital yayınların izlenebilmesi için dijital yayınları analog hale getiren set üstü kutulara (dekoder-alıcı) ihtiyaç duyulmaktadır.

I.1.2. İlgili Ürün Pazarı

Hakkında önaraştırma yapılan Digitürk, bilinen anlamda televizyon yayıncılığı yapmamakta, Avrupa ve Amerika'da sıkça rastlanan örnekleri gibi çok sayıda televizyon kanalının ve içeriğin taşıyıcılığını (platform) yapmakta, bu kanal ve içerikleri abonelik sistemiyle belirli bir ücret karşılığında uydu üzerinden tüketiciye sunmaktadır. Bilinen bir çok ulusal ve uluslararası televizyon kanalının yanı sıra vizyona yeni giren sinema filmleri, önemli spor organizasyonları (Turkcell Süper Lig maçları, Türkiye Kupası maçları) ve interaktif hizmetler Digitürk'ün tarafından tüketicilere sunulmaktadır.

Bütün bu bilgiler ışığında ilgili ürün pazarı "Dijital paralı televizyon platformu işletmeciliği pazarı" olarak tanımlanmıştır.

I.1.3. İlgili Coğrafi Pazar

İlgili ürün pazarında faaliyet gösteren teşebbüs, satış ve pazarlama faaliyetlerini Türkiye çapında yapmaktadır. Bu sebeplerle ilgili coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak ele alınmıştır.

I.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Digitürk tarafından sunulan televizyon hizmetlerinin alınabilmesi için -yayınlar uydu üzerinden yapıldığından dolayı- uydu çanağı, alıcı (dekoder), yayınlardaki şifreyi çözmeye yarayan "kart" ve bu kartın alıcıda kullanılabilmesini sağlayan modül gerekmektedir. Digitürk, verdiği hizmetleri değişik içerik ve fiyatlarla bir çok paket halinde sunmaktaysa da önaraştırma konusu bakımından da önem arzeden cihaz konusu baz alındığında başlıca iki abonelik modeli sunmaktadır.

- DIGITURK Üyeliği

Bu tip üyelikte, üyelik başladığında üyenin ihtiyacı olan ekipmanlar (Uydu alıcısı, kumanda ve DigiKart) üyeye Digitürk tarafından bedelsiz verilmektedir. Üye bu ekipmanları üyeliği süresince kullanmakta, üyeliği sonlandırması durumunda

bunları Digitürk'e teslim etmektedir. Kartın kullanılabilmesi için gerekli olan modül alıcıya monte edilmiş (entegre) durumdadır. Bu durumda modül de üyeye bedelsiz olarak sağlanmış olmaktadır.

- Modüllü DIGITURK Üyeliği

Bu tip üyelikte üye, uydu alıcısını ve çanak antenini kendisi almaktadır. Digitürk yayınlarını alabilmesi için uydu alıcısı Cryptoworks adı verilen bir şifreleme sistemi ile uyumlu olmalıdır. Dünya üzerinde bu tür şifrelemeler yapan başka sistemler de bulunmaktadır. Üyelik başladığında, Digitürk tarafından DigiKart, üyeye üyeliği süresince kullanmak üzere verilir, modül de üyeye bedeli karşılığı satılır. Üyeliğin sonlanması durumunda üye DigiKartı, Digitürk'e teslim etmekle yükümlüdür. Ancak modül için bu durum söz konusu değildir, üye bedelini ödemek suretiyle modüle sahip olmuştur.

Bu iki tip abonelik arasındaki geçişler ise şu şekilde olmaktadır. Alıcının Digitürk tarafından sağlanan alıcıyı kullandığı birinci tip abonelikten modüllü abonelik olarak adlandırılan ikinci tip aboneliğe geçmesi durumunda uydu alıcısı ve DigiKart müşteriden geri alınmakta mevcut abonelik iptal edilmekte, müşteri yeni paket için yeniden abone yapılmaktadır. Bu durumda müşteri Digitürk'e yalnızca kart ve modül ücreti ödemektedir. Burada aboneliğin yenilenmesinin sebebi modüllü de içeren alıcının ve kartın aboneye Digitürk tarafından bedelsiz olarak verilmesi ve müşterinin piyasadan kendi isteğine göre temin edeceği alıcıda kullanmak üzere yeni bir modül ve yeni bir kartın gerekmesidir. Bu tür geçişler çoğunlukla ekstra bir paket olmadan yalnızca Turkcell Super Lig maçlarını seyretmek isteyen müşterilerden oluşmaktadır.

Modüllü abonelikten birinci tip aboneliğe geçişte ise mevcut aboneliğin iptali gibi bir durum olmamakta, müşteri aradaki fiyat farkını ödeyerek diğer abonelik modeline geçiş yapabilmektedir. Mevcut aboneliğin iptal edilip tekrar istenilen abonelik türüne göre abone yapılmasını içeren ilk durumda abonelik iptalinin nedeni, Digitürk'ün yayınların izlenmesi için gerekli olan ekipmanları bedelsiz olarak sağlıyor olmasından kaynaklanmaktadır.

Yayınların izlenmesi için gerekli olan modül mevcut durumda Digitürk tarafından öngörülen teknik gereklilikleri karşılayan SCM isimli bir firma tarafından sağlanmaktadır. Fakat Digitürk'ün diğer marka modülleri kullanmasının önünde bir engel bulunmadığı, diğer marka modül satan teşebbüslerle ticari görüşmelerin devam ettiği Digitürk yetkilileri tarafından ifade edilmektedir.

Yukarıda da belirtildiği üzere şu anda Digitürk müşterilerine iki ayrı abonelik türü sunmaktadır. Ancak şikayetçi şahsın aboneliği şu anda sunulmayan ve Digitürk'ün 2002 yılında Vestel ve Bosch firmalarıyla birlikte yapmış olduğu bir kampanya çerçevesinde sunulan bir abonelik çeşididir. Bu abonelikte üye Vestel veya Bosch marka alıcılardan birisini bedelini ödeyerek almaktadır. Ancak bu marka alıcılar şu anda piyasada satılan ve Digitürk'ün modüllü üyelik olarak adlandırdığı üyelik türünde kullanılan alıcılardan farklı olarak modülün cihaza entegre olduğu cihazlardır. Bu tip abonelik modülün cihaza entegre olması bakımından Digitürk'ün birinci tip aboneliğine benzese de, bu abonelikten,

alıcının üye tarafından o sırada Digitürk'ün birlikte kampanya yaptığı Vestel ve Bosch firmalarından bedeli karşılığı sağlanmış olması nedeniyle ayrılmaktadır.

Şikayet konusu olayda şikayetçi söz konusu bu kampanya çerçevesinde o tarihten bugüne kadar kullanmakta olduğu Vestel marka uydu alıcısını değiştirmek istemekte ancak bu cihazdaki modül cihaza entegre olduğundan dolayı yeni aldığı cihazda kullanmak üzere yeni bir modül talep etmekte ancak yeni modül talebinin Digitürk tarafından mevcut aboneliğin iptal edilerek yeniden abone olunması durumunda satılabileceği ifade edilmekte ve bu uygulamayla müşterilerin Vestel ve Bosch markalı alıcılara mahkum edildiği diğer markalar aleyhine bir durum yaratıldığı ifade edilmektedir.

Şikayet konusu olayla ilgili olarak Raportörlerce, teşebbüste ve teşebbüsün ürünlerini satan bir başka teşebbüste yapılan incelemeler ve görüşmeler neticesinde; şu anda, 2002 yılında Vestel ve Bosch firmalarıyla birlikte yapılan kampanyada üye olan ve üyeliği devam eden üye sayısının kesin bir rakam verilememekle birlikte çok az olduğu, bu üyelere alıcısını değiştiren ve satın aldığı yeni alıcıda kullanmak üzere modül talep edenlerin taleplerinin karşılanmaması gibi bir durumun olmadığı, bu yönde talebi olan bir üyenin eski cihaz numarasını vermek suretiyle herhangi bir Digitürk yetkili satıcısından modül temin edebileceği, abonenin isterse söz konusu modül ile aynı işlevi gören bir modülü başka yerlerden temin edebileceği, fakat Digitürk'ün bu tür modüller ile izlenen yayınların kalitesi hakkında bir garanti veremediği tespit edilmiştir.

Ayrıca şikayet konusu olayla ilgili olarak Teşebbüs yetkilisi Raportörlere Digitürk abonelik sistemi ile ilgili olarak aşağıdaki hususları beyan etmiştir:

“Digitürk yayınlarına abonelik iki şekilde olmaktadır. İlk yöntemde Digitürk içeriği sağlamanın yanında dijital uydu alıcısı da kullanıcıya verilmektedir. İkinci durumda ise kullanıcı alıcıyı piyasadan kendisi temin etmekte, Digitürk tarafından ise sadece içerik sağlanmaktadır. Sağlanan içeriğin alınabilmesi/görüntülenmesi ise yine Digitürk tarafından verilen kartın modüle takılması ile mümkün olmaktadır. Yayınların izlenmesi için gerekli olan modül mevcut durumda Digitürk tarafından öngörülen teknik gereklilikleri karşılayan SCM isimli bir firma tarafından sağlanmaktadır. Diğer bir firma ile de görüşmeler devam etmektedir. Diğer firmaların da kendi üretimleri olan modülleri Digitürk yayınlarına uygun halde satmalarının önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Fakat sözkonusu durumun gerçekleşmesi için Digitürk tarafından öngörülen teknik gerekliliklerin sağlanması gerekmektedir. Şikayet konusu olayla ilgili olarak, halihazırda yasal abone olan ve çeşitli nedenlerle alıcısını değiştiren bir müşterinin aboneliğini kanıtladığı ve cihaz numarasını verdiği takdirde, yeni alıcısında kullanmak üzere Digitürk tarafından desteklenen bir modül temin etmesinin önünde bir engel bulunmamaktadır. Digitürk tarafından desteklenen modüller dışındaki modüllerle de Digitürk yayınları izlenebilmekte, fakat Digitürk bu yayınların kalitesi konusunda bir garanti verememektedir. Bununla birlikte, bu modülleri satan firmalarla da- teknik şartların uyuşması halinde- Digitürk'ün çalışmasının önünde bir engel yoktur.

05-77/1041-292

Halihazırda modül satan Technisat isimli bir firma ile görüşmeler devam etmektedir.”

Digitürk abonelik işlemlerini yürüten Planet İç ve Dış Ticaret A.Ş. yetkilisi de Raportörlere, Digitürk tarafından sağlanan yayınların izlenebilmesi için gereken abonelik koşullarını sağlayan bir kimsenin, alıcısını değiştirdiği zaman yeni alıcıda kullanmak üzere herhangi bir bayiden veya teknik servisten sadece modül satın alabildiğini, alıcı değiştirildiği için yeniden abonelik tesisine gerek olmadığını, aboneliğin sonlandırıldığı tek durumun normal Digitürk aboneliğinden Lig TV aboneliğine (modüllü aboneliğe) geçiş halinde olduğunu beyan etmiştir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre;

1. 13.7.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5388 sayılı yasa nedeniyle 8 kurul üyesinin katılımıyla toplantının yapılabileceğine OYÇOKLUĞU ile,
2. Digital Platform İletişim hizmetleri A.Ş.'nin şikayet konusu eylemlerinin 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal olarak değerlendirilemeyeceğine, dolayısıyla anılan teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile

karar verilmiştir.

**(01.11.2005 tarih, 05-77/1041-292 sayılı Kurul Kararı'na)
KARŞI OY GEREKÇESİ**

13.07.2005 tarih ve 25874 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5388 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun"un 3. maddesi ile, 4054 sayılı Kanun'un 22. maddesi ;

"Rekabet Kurulu, biri Başkan, biri İkinci Başkan olmak üzere toplam yedi üyeden teşekkül eder" şeklinde değiştirilmiştir.

Ayrıca, Rekabet Kurulu'nun mevcut üye sayısı bugün itibarıyla 8 olmasına rağmen, üye sayısı 7' ye düşünceye kadar toplantıların 8 üyenin katılımı ile yapılacağına dair geçici bir hükme de yer verilmemiştir.

Karar nisabı da aynı yasanın 5. maddesinde 7 üye için belirlenmiş olup, bu sayının 8 üye için kıyasen uygulanmasının mümkün olmadığı kural olarak getirilmiştir.

Bu nedenle, 5388 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih olan 13.07.2005 tarihinden itibaren Kurul toplantılarının en fazla 7 üyenin katılımı ile yapılması gerektiği kanaatında olduğumuzdan, toplantının 8 üyenin katılımı ile yapılmasına dair çoğunluk görüşüne karşıyız.

Tuncay SONGÖR
İkinci Başkan

Süreyya ÇAKIN
Kurul Üyesi